

Töö number

2017-0086

Tellijä

Tartu Graanul AS

Konsultant

Skepast&Puhkim OÜ

Laki 34, 12915 Tallinn

Telefon: +372 664 5808; e-post: info@skpk.ee

Registrikood: 11255795

Kuupäev

25.08.2017

Tartu vallas Tila külas Pelleti, Kivvestiko ja Veski maaüksuste detailplaneering

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhinnang

Kuupäev: **25.08.2017**
Koostanud: **Marju Kaivapalu**
Kontrollinud: **Hendrik Puhkim**

Töö nr: 2017-0086
Esikaane foto: Vaade planeeringualale Kuusesoo teelt (Google Maps,
<https://www.google.ee/maps>)

SKEPAST&PUHKIM OÜ
Laki 34
12915 Tallinn
Registrikood 11255795
tel +372 664 5808
e-mail info@skpk.ee
www.skpk.ee

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Ülevaade detailplaneeringuga kavandatavast tegevusest	4
1.1. Planeeritava kinnistu ja selle lähiala lühikirjeldus	4
1.2. Detailplaneeringu koostamise eesmärk	6
2. Kavandatava tegevuse seos teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega	8
2.1. Kehtiv Tartu valla üldplaneering	8
2.2. Tartu maakonnaplaneering.....	9
2.3. Tartu valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2014-2025.....	9
3. Keskkonnaaspektide kirjeldus ja olulise keskkonnamõju väljaselgitamine	10
3.1. Alal esinevad loodusvarad, nende omadused ja taastumisvõime ning keskkonna vastupanuvõime	10
3.2. Pinna- ja põhjavesi	10
3.3. Kaitstavad loodusobjektid ja elupaigatüübid	11
3.4. Natura 2000 võrgustiku alad	11
3.5. Rohevõrgustiku toimimine	12
3.6. Kultuuripärand ja pärandkultuur	12
3.7. Piirkonna areng, teenuste kättesaadavus, inimese tervis	12
3.7.1. Piirkonna areng ja teenuste kättesaadavus.....	12
3.7.2. Teed ja transport	12
3.7.3. Müra ja vibratsioon	13
3.7.4. Õhusaaste.....	14
3.7.5. Jäätmeteke	15
3.7.6. Avariolukordade esinemise võimalikkus.....	15
4. Eelhinnangu kokkuvõte	16
5. Kasutatud kirjandus	17

Sissejuhatus

Käesoleva töö eesmärk on anda keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) eelhindang Tartu vallas Tila külas asuva Pelleti, Kivvestiko ja Veski maaüksuste detailplaneeringu koostamiseks. Eelhindang annab ülevaate Pelleti, Kivvestiko ja Veski maaüksuste detailplaneeringu elluviimisega kaasnevatest võimalikest keskkonnamõjudest ning on otsustajale eksperthinnanguna kasutatav abimaterjal otsustamiseks, kas KSH algatamine on vajalik.

Pelleti, Kivvestiko ja Veski maaüksustel kavandatakse Tartu Graanuli AS tööstusala laiendust. Planeeritakse rajada pelletitootmise liin ning laiendada puidu järeltöötusega seotud tootmisala Pelleti ja Kivvestiko kinnistutel. Vajadusel lammutatakse ladu ja demonteeritakse silod Pelleti kinnistul. Pelletitootmine planeeritakse viia tasemelt 30 000 t/a, mahuni kuni 100 000 t/a. Veski kinnistule kavandatakse kuni 15 MW võimsusega biomassil ning jäätmekütusel (mitte üle 100 tonni/ööpäevas) töötavat elektri- ja soojuse koostootmisjaama. Tööstusheite seaduse mõistes on tegemist koospõletustehasega. Vabariigi valituse määruse nr 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba“ kohaselt on tavajäätmete põletamiseks üle kolme tonni tunnis vajalik kompleksluba. Seega on kavandatud tegevuseks vajalik kompleksluba.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lõike 1 punktid 1-4 sätestavad juhud kui tuleb KSH viia läbi. Pelleti, Kivvestiko ja Veski kinnistute detailplaneeringuga kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lg 1 olulise keskkonnamõjuga tegevuse hulka. KSH algatamist tuleb kaaluda ja anda sellekohane eelhindang KeHJS § 33 lõikes 2 punktides 1-4 toodud juhtudel ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 on kehtestatud „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus nr 224) tegevusvaldkonnad, mille korral tuleb anda eelhindang. Määruse nr 224 § 10 lg p 1 kohaselt tuleb anda eelhindang kui toimub ööpäevas kuni 100 tonni tavajäätmete põletamine või keemiline töötlemine. KSH eelhindang tuleb anda juhul, kui koostatakse detailplaneeringut, millega kavandatakse KMH eelhindangu kohustusega tegevust. Planeeringuga kavandatavate tegevuste hindamisel on võetud hindamisele tegevused vastavalt KeHJS § 6¹ lg 1 toodule¹.

Detailplaneering on lähiaastate ehitustegevuse aluseks. Detailplaneeringu alusel koostatakse ehitusprojekt, mis on aluseks ehitusloa väljastamisel.

Pelleti, Kivvestiko ja Veski maaüksuste detailplaneeringu kavandatavate tegevuste elluviimisega ei ole välistatud keskkonnaprobleemide esinemine ning võib kaasneda keskkonnamõju. Planeeringu elluviimisega kaasnevaid võimalikke keskkonnamõjusid on käsitletud eelhindangu ptk-s 3.

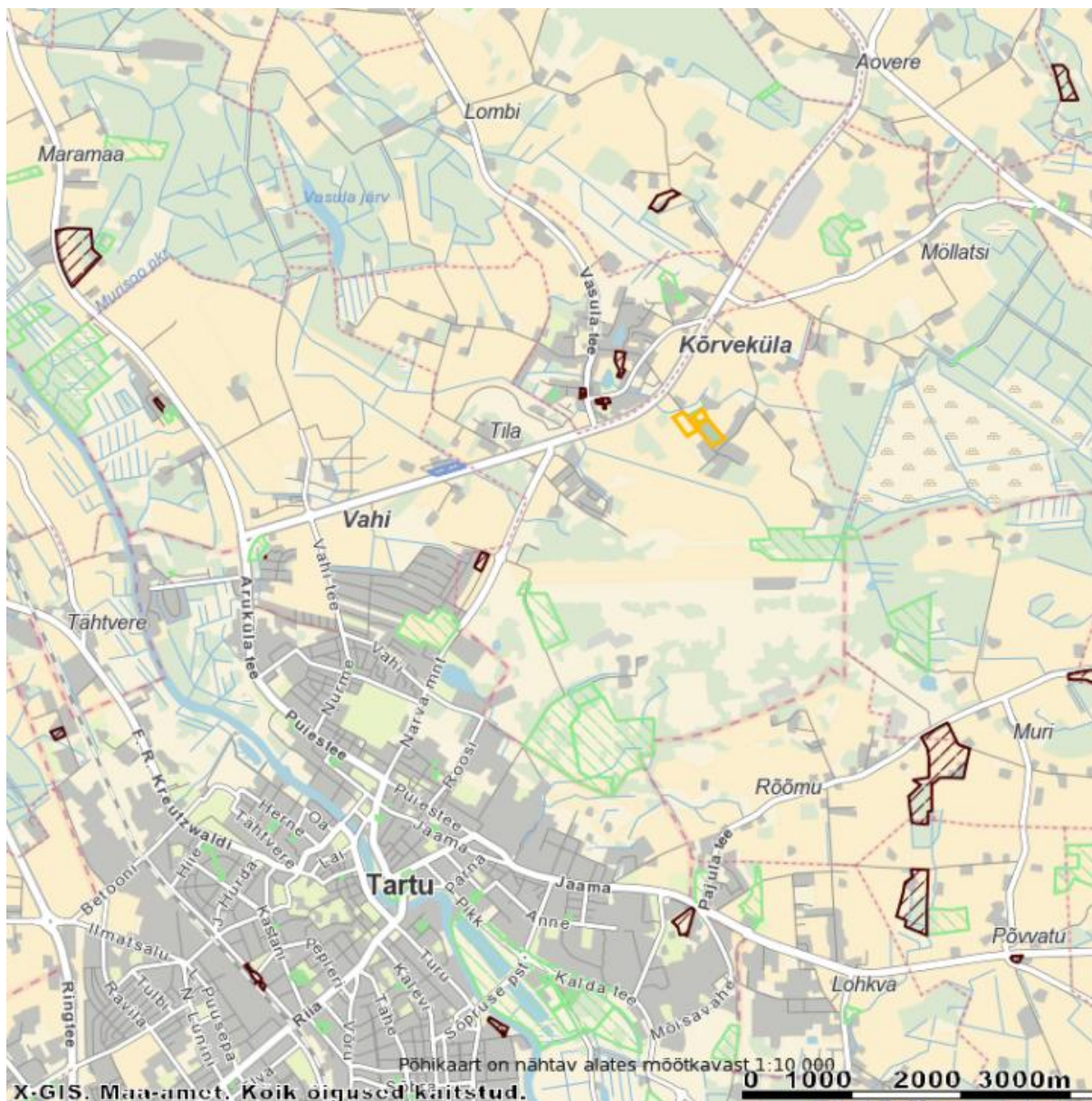
Huvitatud isik on Tartu Graanul AS juhatuse liige Kaido Parv. Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Tartu vald.

¹ Riigikogu seadus RT I 2005, 15, 87 „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110112016005>

1. Ülevaade detailplaneeringuga kavandatavast tegevusest

1.1. Planeeritava kinnistu ja selle lähiala lühikirjeldus

Pelleti (katastritunnus 79403:002:0663; pindala 3.03 ha; 100% tootmismaa) Kivvestiko (katastritunnus 79403:002:0299; pindala 0.97 ha; 100% maatulundusmaa) ja Veski (katastritunnus 79403:002:0367; pindala 2,02 ha; 100% maatulundusmaa) maaüksused asuvad Tartu maakonnas Tartu vallas Tila külas (Joonis 1). Kivvestiko ja Veski maaüksused on põllumaa, millel on põllule iseloomulik madalhaljastus. Pelleti maaüksusel asuvad Tartu Graanul OÜ tootmishooned, ehitusalune pind on 3774 m². Käesoleval ajal toimub soojuse tootmine Pelleti kinnistul üle 10 a vanuses 2 MW võimsusega biokütuse katlamajas. Väärtuslik kõrghaljastus maaüksustel puudub. Juurdepääs maaüksustele Tenoringi teelt (kaitsevöönd puudub). Pelleti ja Kivvestiko maaüksuseid läbib B kategooria gaasitorustik. Veski maaüksus kuulub Kuusisoo maaparandussüsteemi võrku.

Joonis 1. Pelleti, Kivvestiko ja Veski kinnistute asukohad Tartu vallas (Maa-amet, august 2017)

Pelleti kinnistu piirneb järgnevate kinnistutega (Joonis 2):

- idast Kuuseladva (79403:002:1501, tootmismaa)
- kagust Petersi (79403:002:0721, maatulundusmaa)
- edelast Kuusikuveere (79403:002:0943, tootmismaa)
- läänest sõidutee ja Thea (79403:002:0021, maatulundusmaa)
- loodest sõidutee ja Veski (79403:002:0367, maatulundusmaa)

Kivvestiko kinnistu piirneb järgnevate kinnistutega (Joonis 2):

- põhjast Lepiku (79403:002:0847, maatulundusmaa) ja Kalda (79403:002:0846, maatulundusmaa)
- idast Saare (79403:002:0137, elumumaa)
- lõunast Kivvestiku (79403:002:0299, maatulundusmaa)
- läänest Levari (79403:002:0326, tootmismaa)

Veski kinnistu piirneb järgnevate kinnistutega (Joonis 2):

- kirdest sõidutee ja Kalda (79403:002:0846, maatulundusmaa)
- idast sõidutee ja Levari (79403:002:0326, tootmismaa)
- kagust sõidutee ja Pelleti (79403:002:0663, tootmismaa)
- põhjast Thea (79403:002:0021, maatulundusmaa)
- edelast Tehnoringi tee 33 (79403:002:1418, tootmis- ja ärimaa)
- loodest Tehnoringi tee (79403:002:1390, transpordimaa)
- põhjast Tehnoringi tee 37 (79403:002:1419, tootmis- ja ärimaa)

Joonis 2. Pelleti, Kivvestiko ja Veski kinnistu kontaktvõond (Maa-amet, august 2017)

1.2. Detailplaneeringu koostamise eesmärk

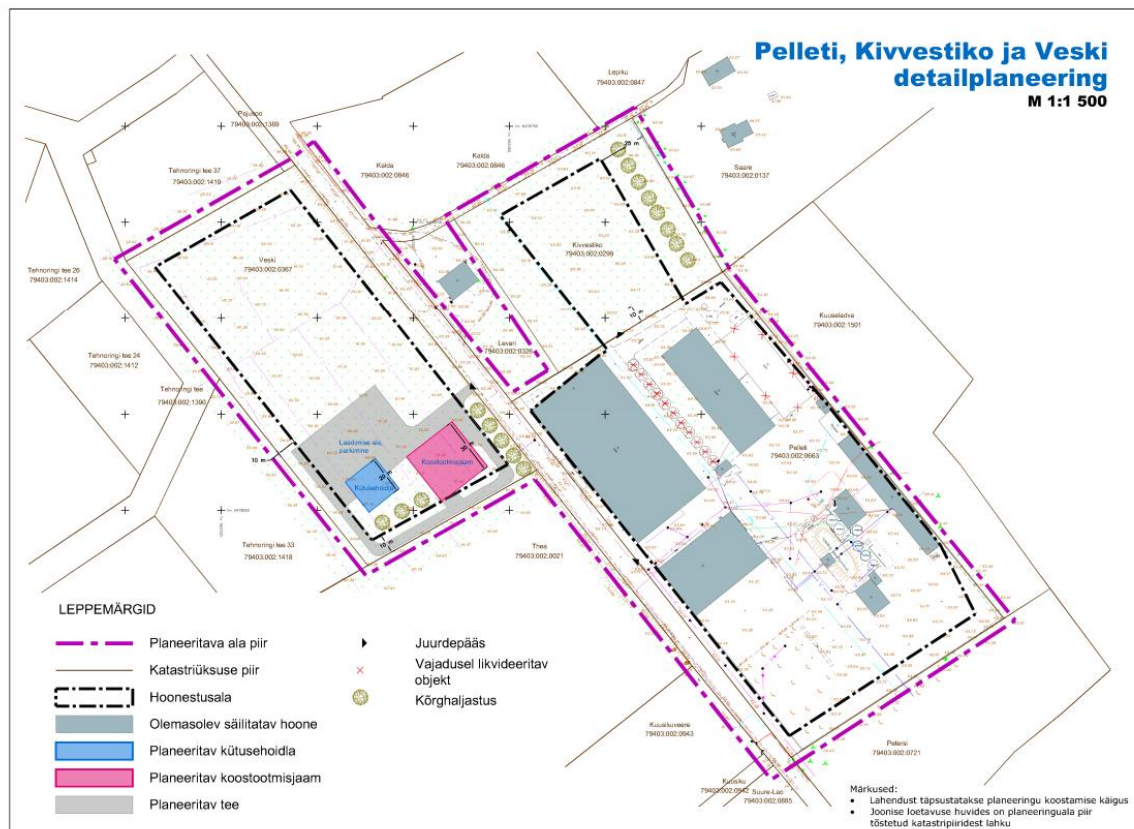
Detailplaneeringuga kavandatakse Tartu Graanuli AS tööstusala laiendust Pelleti, Kivvestiko ja Veski maaüksustel. Planeeritakse rajada pelletitootmise liin ning laiendada puidu järeltöötusega seotud tootmisala Pelleti ja Kivvestiko kinnistutel. Kavandatakse Pelleti kinnistul asuva saematerjali kuivatamise võimalikku laiendamist ning vajadusel lammutatakse ladu ja demonteeritakse silod Pelleti kinnistul. Pelletitootmine planeeritakse viia tasemelt 30 000 t/a, mahuni kuni 100 000 t/a.

Veski kinnistule kavandatakse kuni 15 MW võimsusega (kütuse järgi) elektri- ja soojuste koostootmisjaama. Koostootmisjaama põhikütuseks on planeeritud puidupõhine biomass. Biomassile on kavas lisada ka prügipõhist jäätmekütust (mitte üle 100 tonni ööpäevas). Planeeritavate hoonete kõrgus on u 20 m. Käesoleval ajal toimub soojuste tootmine Pelleti kinnistul üle 10 a vanuses 2 MW võimsusega biokütuse katlamajas. Uue jaama valmimisel jääb see ainult reservkatlaks.

Tööstusheite seaduse § 86 lg 2 kohaselt on koospõletustehas jäätmekäitluskoht, mille põhielement on paikne või teisedatav tehniline kompleks või seade, mille käitamise peamine eesmärk on energia tootmine või toodete valmistamine ning kus tahkeid või vedelaid jäätmeid kasutatakse põhi- või lisakütusena või töödeldakse termiliselt nende kõrvaldamise eesmärgil. Tööstusheite seaduse § 16 lg 1 kohaselt ühtki käitist, põletusseadet, jäätmepõletus- ega koospõletustehast ei tohi käitada ilma loata, välja arvatud käesoleva seaduse 5. peatükis sätestatud registreerimiskohustusega käitajate puhul. Vabariigi valituse määruse nr 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba“ § 7 lg 5 kohaselt tavajäätmete põletamisel

jäätmepõletus- või koospõletustehases nõutakse kompleksluba juhul, kui tavajäätmeid põletatakse üle kolme tonni tunnis. Seega on tegemist koospõletustehasega ning on kavandatud tegevuseks on vajalik kompleksluba.

Detailplaneeringu eesmärgiks on maaomaniku soovist lähtuvalt Pelleti ja Kivvestiko kinnistute liitmine, Veski ja Kivvestiko maa sihtotstarbe muutmine, ehitusõiguse määramine, liikluskorralduse ja tehnovõrkude lahendamine, keskkonnakaitseliste abinõude ning vajalike kitsenduste määramine. (Joonis 3).

Joonis 3. Tartu vallas Tila külas Pelleti, Kivvestiko ja Veski maaüksuste detailplaneeringu eskiis ²

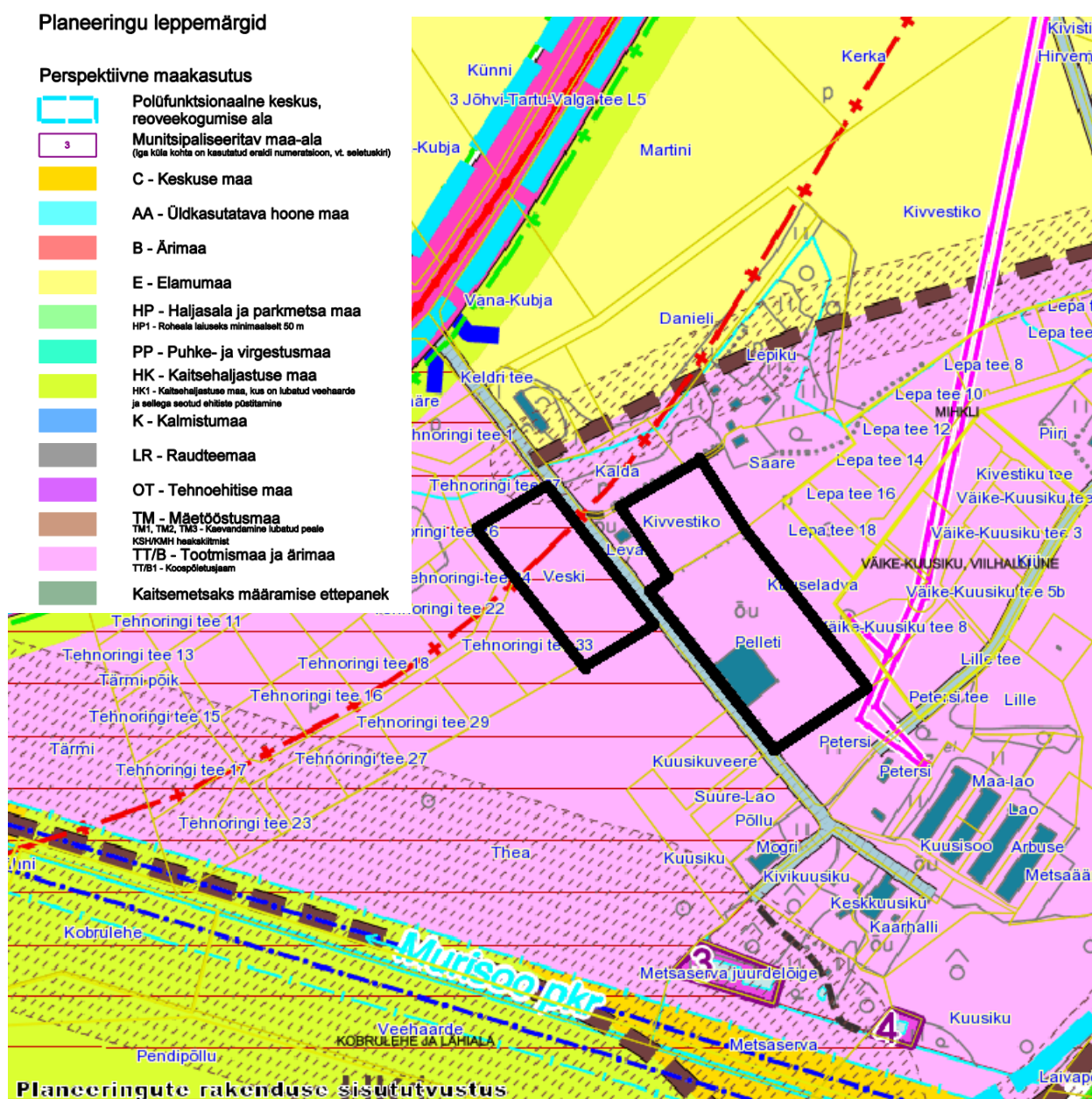
² Skepast&Puhkim OÜ. Pelleti, Kivvestiko ja Veski maaüksuse detailplaneeringu eskiis. 08/2017

2. Kavandatava tegevuse seos teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega

2.1. Kehtiv Tartu valla üldplaneering

Planeeritaval maa-alal on kehtestatud Tartu valla üldplaneering Tartu Vallavolikogu 16.12.2008 otsusega nr 16 (

Joonis 4).

Joonis 4. Tartu valla üldplaneeringu maakasutuse joonisest Pelleti, Kivvestiko ja Veski kinnistute piirkonnas

Üldplaneeringuga määratav maakasutuse juhtotstarve on territooriumi kasutamise valdav otstarve, mis annab määratletud piirkonnale edaspidise maakasutuse põhisuuna. Üldplaneeringuga on planeeritavale maa-alale antud tootmis- ja ärimaa juhtotstarve. Planeeritavate hoonete kõrgus on u 22 m. Piirkonnas lubatavate tootmishoonete kõrgus on kuni 12 m. Kavandatavad objektid on ümbruskonnast erinevad kõrguse poolest, aga see ei lähe üldplaneeringuga vastuollu.

Lisaks juhtotstarbele on määratletud piirkonnades lubatud kõrval otstarbed, mis võimaldavad arendada mitmekesisemat maakasutust ning toetavad piirkonna arendamist ja kasutamist määratud juhtotstarbe kohaselt. Kõrval otstarbe kaudu võimaldatakse teiste juhtotstarvete elluviimist toetavate funktsioonide ja objektide (nt liikluse, tehnoehitise, rohe- ja haljasala maa-alade) loomist. Kõrval otstarbe osakaalud täpsustatakse detailplaneeringu koostamise käigus lähtudes valla ruumilise arengu eesmärkidest ning piirkonna üldplaneeringukohase maakasutuse tingimustest.

Kehtiva valla üldplaneeringu kohaselt on detailplaneeringu koostamise kohustus kõikidel arendatavatel äri- ja tootmismaa juhtfunktsiooniga maa-aladel. Täiendavalt on detailplaneeringu koostamise kohustusega ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise piirkonnad.³

Pelleti ja Kivvestiko liidetava maaüksuse eeldatav otstarve detailplaneeringu liigi järgi on tootmishoone maa 80% ja soojusenergia ja elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise maa (OS/OE) 20%. Kruntidele kavandatavateks ja olemasolevateks hooneteks on pelletite tootmiseks ja tootmise laiendamiseks vajalikud hooned, kontorihoone, pelletite ladustamiseks vajalikud hooned ning koostootmisjaama soojus ja elektrienergia tootmise jaoks vajalik hoone või hoone osa. Veski maaüksuse eeldatav sihtotstarve detailplaneeringu liigi järgi on 30% soojusenergia ja elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise maa (OS/OE) ning 70% tootmishoone maa. Krundile planeeritakse koostootmisjaama hooned ning tootmistegevuse laiendamiseks vajalikke hooned.

Hoonete kasutamise otstarbed ja kruntide sihtotstarbed täpsustuvad planeeringu koostamise käigus ning Veski ja Kivvestiko juhtotstarve muutmine maatulundusmaast tootmismaaiks on üldplaneeringu kohane.

2.2. Tartu maakonnaplaneering

Tartu maakonnaplaneeringu kohaselt asub planeerinuuala Raadi Tööstuspargi vabamajandustsoonis ja Tiptehnoloogiaga (teadusmahukad) ettevõtete alal.⁴Roheline võrgustik on määratud Tartu maakonna teemaplaneeringus „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” ning Tartu valla planeeringuga on võrgustiku koridoride ja tuumalade piire täpsustatud. Planeeritaval alal ega selle lähipiirkonnas ei ole roheline võrgustiku alasid.

2.3. Tartu valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2014-2025

„Tartu valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2013-2024” kohaselt jääb detailplaneeringu ala perspektiivse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise piirkonda.⁵ Uusehituse varustamine veega, reovete ja sadevete kanaliseerimine toimub väljaehitatud ja perspektiivselt ehitatavate võrkude baasil vastavalt võrguvaldajate tehnilistele tingimustele.

³ Tartu valla üldplaneering. Tartu Vallavolikogu 16.12.2008 otsus nr 16. Seletuskiri lk 10

⁴ Tartu maakonnaplaneering. Tartu maavanem 23.04.1999 korraldusega nr 1537

⁵ Tartu vallavalitsus „Tartu valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2013-2024” 2013

3. Keskkonnaaspektide kirjeldus ja olulise keskkonnamõju väljaselgitamine

Järgnevalt on analüüsitud kavandatava tegevusega seotud keskkonnaaspekte ning võimalikke mõjusid. Arvestatud on järgmiste kriteeriumitega: mõju võimalikkus, kestus, sagedus ja pöördumus, sh kumulatiivne ja piiriülene mõju; mõju suurus ja ruumiline ulatus, sh geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond.

3.1. Alal esinevad loodusvarad, nende omadused ja taastumisvõime ning keskkonna vastupanuvõime

Vastavalt maa-ameti maardlate rakendusele ei ole antud alal registrisse kantud maavara. Lähim maardla asub ca 1,3 km kaugusel idas – Möllatsi turbatootmisala (registrikoodiga nr 233)⁶. Planeeritav tegevus ei oma mõju registrisse võetud looduvaradele.

Kinnistul levivad kahkjad leetunud mullad (LP). Lähtekivimiks valdavalt punakaspruun või pruun liivsavimoreen. Metsakõdu puudub või on 1-3 cm tusedune. Kihisemine mullaprofiilis puudub või esineb 90 cm sügavamal. Vastavalt Keskkonnaregistrile ei ole alal registrisse kantud puurkaeve.

Vastavalt pinnase radooniriski kaardile asub planeeringuala alal, kus kohati võib esineda kõrge radoonisisaldusega pinnaseid. Valdavalt moreen ja liustikuvee (jäajärvede ja glatsiofluviaalsed) setted. Kohati võib olla radoonisisaldus majade siseõhus kõrge⁷. Tegelik radoonitaseme selgitamiseks tellida pädevalt ettevõttelt radooniuringud ning vajadusel näha ette radooniohutu hoone projekteerimisnõuetega arvestamine hoone ehitusprojekti koostamisel.

3.2. Pinna- ja põhjavesi

Tila küla piirkond ning planeeritavad kinnistud paiknevad suhteliselt ja keskmiselt kaitstud põhjaveega piirkonnas (madal reostusohhtlikkus). Savi ja liivsavi kihi paksus on 2-10 m ja moreeni paksus 10-50 m. Piirkonnas levivad poorsete kivimitega põhjaveekihid.⁸ Mulla ülemised horisondid happelise reaktsiooniga. Veski kinnistu kuulub Kuusisoo maaparandussüsteemi (kogupindala 59 ha)⁹.

Kinnistu ei asu üle ujutataval alal. Piirkonnas märgalaid ei ole ehk mõju märgaladele puudub. Planeeritava alaga ei piirne ranna ega kaldaga. Kavandatud tegevus ei mõjuta keemiliselt ega ökoloogiliselt veekogu seisundiklassi.

Planeeringuala kasutuselevõtt tootmismaana toob endaga kaasa tuletõrje, tehnoloogilise- ja olmevee kasutamise tootmises ja hoonetes ja tuleb ära juhtida reovett. Kavandatava tegevuse eeldatav keskmine vee tarbimine on 1 m³/h ning maksimaalne 10 m³/h (millest 6 m³/h on vajalik tuletõrjevési). Eeldades, et koostootmisjaam töötab 24 h ööpäevas on keskmine vee tarbimine 24 m³/ööpäevas.

Koostootmistehase poolt väljutatavates gaasides saasteainete sisaldus ei tohi ületada tööstusheite seadusega kehtestatud piirväärtusi. See on võimalik ainult suitsugaaside puhastusseadmete olemasolul. Suitsugaaside puhastusseadmetes kasutatakse tavaliselt ka vett. Suitsugaaside puhastamisel tekkiva heitvee juhtimist suublasse tuleb nii palju kui võimalik piirata, kusjuures

⁶ Maa-ameti maardlate kaardirakendus, <http://xgis.maaamet.ee>

⁷ Esialgne Eesti radooni riski kaart, <http://www.envir.ee/sites/default/files/radoonikaart.pdf>

⁸ Eesti põhjavee kaitstuse kaart. Eesti Geoloogiakeskus, 2001

⁹ Maa-ameti geoloogia kaardirakendus, <http://xgis.maaamet.ee>

heitvee reostuskomponentide sisaldus ei tohi ületada tööstusheite seaduses kehtestatud saasteainete piirväärtusi.

„Tartu valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2013-2024“¹⁰ kohaselt jääb detailplaneeringu ala perspektiivse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise piirkonda. Uusehituse varustamine veega, reovete ja sadevete kanaliseerimine lahendatakse planeeringu koostamise käigus ja nähakse etteperspektiivsed liitumised vastavalt võrguvaldajate tehnilistele tingimustele.

Maaparandussüsteemide alade arendamisel tuleb tagada olemasolevate maaparandussüsteemide toimimine. Mittemaaparandusliku hoone või rajatise ehitamisel tuleb ehitusloa andjal küsida Põllumajandusametist kooskõlastust juhul, kui sellel kinnisasjal asub maaparandussüsteem või planeeritavate tegevuste käigus reguleeritakse eesvoolu ja/või eesvoolu kaitselõigu veetaset. Kooskõlastus on vajalik maaparandussüsteemi võimaliku kahjustamise ja sellega kaasneva võimaliku üleujutuste, liigniiskuse vms ärahoidmiseks.

Kuna kavandatava tegevusega tehnoloogia osas puudub teave, ei ole eelhindangu koostamise ajal teada milline on tootmises tekkiva reovee koostis, kuidas see puhastatakse ning kuhu suunatakse. Sellest tulenevalt ei ole võimalik eelhindangu koostamisel hinnata, kas kavandatav tegevus negatiivse võib mõju avaldamine pinnasele ning pinna- ja põhjaveele.

3.3. Kaitstavad loodusobjektid ja elupaigatüübid

Keskkonnaregistri andmetel (05.12.2017 seisuga) planeeritaval alal ja selle lähimbruses kaitsealuseid liike ei esine. Planeeringu alal ja vahetus läheduses ei asu I, II kaitsekategooria kaitstava liike. Lähim kaitstava liigi asupaik on III kaitsekategooria kaitstava liigi ahtalehine ängelhein (*Thalictrum lucidum*) elupaik, mis asub planeeritavast alast kagu suunas u 1,4 km kaugusel.

Ligikaudu 1,5-2 km kaugusel asuvas järgnevad III kategooria kaitsealused liigid: balti sõrmkäpp (*Dactylorhiza baltica*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*), vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*), rohekas käoheel (*Platanthera chlorantha*), laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*).¹¹ Keelatud on III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas. Planeeritav ala on eraldatud kaitstava liigi püsielupaigast põllu- ja metsamaastikuga, mis on piisava ulatusega oluliste häiringute välistamiseks.

Kavandatava tegevusega ei kaasne otsest mõju I, II ja III kaitsekategooria liikide elupaikadele ning ei kaasne kavandatava tegevusega olulist negatiivset mõju kaitstavatele loodusobjektidele ja elupaigatüüpidele.

3.4. Natura 2000 võrgustiku alad

Planeeringualal ja selle mõjualas puuduvad Natura 2000 võrgustiku alad. Lähim Natura 2000 ala on umbes 6 km kaugusel asuv Ropka-Ihaste linnuala (EE0080313). Arvestades kavandatava tegevuse asukohta ja iseloomu, ei ole tõenäoline, et ükskõik milline kavandatava tegevusega kaasnev mõju võiks ulatuda mõne Natura alani.

¹⁰ Tartu vallavalitsus „Tartu valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2013-2024“ 2013

¹¹ Maa-ameti looduskaitse ja Natura 2000 kaardirakendus, <http://xqis.maaamet.ee>

3.5. Rohevõrgustiku toimimine

Roheline võrgustik on määratud Tartu maakonna teemaplaneeringus „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” ning Tartu valla planeeringuga on võrgustiku koridoride ja tuumalade piire täpsustatud. Planeeritaval alal ega selle lähipiirkonnas ei ole roheline võrgustiku alasid, seega mõju neile puudub.

3.6. Kultuuripärand ja pärandkultuur

Planeeritava alal ega selle mõjupiirkonnas ei asu Maa-ameti kultuurimälestiste kaardirakenduse¹² kohaselt väärtuslikke maastikke, kultuurimälestisi ega pärandkultuuri objekte. Lähim kultuurimälestis on 860 m kaugusel asuv arheoloogiamälestis asulakoht (mälestise registri nr 12988). Arvestades kavandatava tegevuse asukohta ja iseloomu, ei ole tõenäoline mõju võiks ulatuda asulakohani.

3.7. Piirkonna areng, teenuste kättesaadavus, inimese tervis

3.7.1. Piirkonna areng ja teenuste kättesaadavus

Üldplaneeringuga määratav maakasutuse juhtotstarve on territooriumi kasutamise valdav otstarve, mis annab määratletud piirkonnale edaspidise maakasutuse põhisuuna. Lisaks juhtotstarbele on määratletud piirkonnades lubatud kõrval otstarbed, mis võimaldavad arendada mitmekesisemat maakasutust ning toetavad piirkonna arendamist ja kasutamist määratud juhtotstarbe kohaselt. Käesoleva planeeringuga muudetakse olemasolevaid maa sihtotstarbeid maatulundusmaast tootmiskaas vastavalt kehtivale üldplaneeringule.

Planeeringu ala vahetus läheduses asuvad valdavalt tootmiskaas ja olemasolevad tootmishooned. Erandina on planeeringu alast kirde suunas asuv Saare elamumaa kinnistu. Tartu valla üldplaneeringu eesmärgiks on olemasolevate tootmiskaasde intensiivsem kasutuselevõtmine ning täiendavate tootmiskaasde reserveerimine. Tootmiskaas peab eraldama elamualadest kaitsehaljastusega, et tagada puhversoonid tootmise ja elamumaa juhtfunktsiooniga alade vahel. Olemasoleva pelleti tootmise ja koostootmisjaama rajamine võib mõjutada olemasolevat elamumaa. Planeeringuala asub Tartu linna piirist u 3,5 km kaugusel. Tartu valla keskus Kõrveküla alevik asub planeeringualast u 700 m kaugusel. Kõrveküla alevik on valla aktiivseima arenguga piirkond: elamine, tööstus, ettevõtlus. Kõrveküla piirkonna arengueeldused tulenevad logistiliselt heast asukohast Tartu-Jõgeva-Aravete ja Jõhvi-TartuValga liiklusmagistraalide suhtes ning piirnemisest Tartu linnaga.

Tootmise laienemisel suureneb töötajate arv, seega on panus piirkonna tööhõivele positiivse mõjuga. Eelnevast lähtuvalt on lähipiirkonnas tagatud esmavajalikud teenused. Kavandatav tegevus mõjutab positiivselt piirkonna arengut.

3.7.2. Teed ja transport

Planeeringualale pääseb mööda Jõhvi-Tartu-Valga teed. Sissesõidutee planeeritakse Kuusesoo teelt (kohalik tee). Jõhvi-Tartu-Valga tee liiklussagedus on konkreetses lõigus 5824 autot/ööpäevas. Koostootmisjaama teenindavate masinate liiklussagedus on vajaliku tooraine kogustest. Hinnanguliselt tuuakse kompleksi hakkepuitu ja jäätmekütust kokku ca 3-4 veoautokoormat päevas. Masinate hulk iseenesest ei mõjuta oluliselt liikluskoormust.

¹² Maa-ameti kultuurimälestiste kaardirakendus, <http://xgis.maaamet.ee>

Joonis 5. Jäätmekütust transportiv veoauto

Lähim bussipeatus (Härma) asub planeeringualast u 1,2 km kaugusel Jõhvi-Tartu-Valga teel. Teine bussipeatus (Kõrveküla) paikneb planeeringualast u 1,4 km kaugusel Kõrveküla alevikus. Ühendus Tartu linnaga on tihe, iga 30 minuti järel.

Eelnevast lähtuvalt ei kaasne kavandatava tegevusega liiklussageduse suurenemist antud piirkonnas. Planeeringuala on suhteliselt hästi ühendatud ka ühistranspordiga.

3.7.3. Müra ja vibratsioon

Ehitamise perioodil esineb kindlasti müra (materjali vedavad autod, elektriliste mehhanismide müra jne). Lühiajaliselt võib esineda ehitustehnika poolt põhjustatud müra. Ehitamisel tuleb lähtuda õigusaktides kehtestatud nõuetest tööde teostamise lubatavate kellaaegade osas. Koostootmisjaama käitamisel tekib erinevate seadmete töötamisel müra. Seetõttu tuleb seadmed paigutada heliisoleeritud kinnisesse rajatisse, et väliskeskkonna müratase jääks alla keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ sätestatud normide (kategooria III – segaala; tööstusmüra piirväärtus: päeval 65 dB, öösel 50 dB).

Nii tööstuslikust tegevusest kui ka liiklusest tingitud (pinnase-) vibratsiooni hindamisel lähtutakse sotsiaalministri 17.05.2002 määrusega nr 78 „Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid“ kehtestatud nõuetest. Alguses on mõju vaid ehitusaegne, kui sõidavad materjali vedavad autod ja ehituse masinad. Hilisema vibratsiooni kohta eelhinnangu tegemisel teave puudub.

Kuna kavandatava tegevusega tehnoloogia osas puudub teave, siis ei ole teada, kas piirkonnas suureneb tööstusmüra ja vibratsiooni tase.

Eelhinnangu koostamise faasis valguse, soojuse, kiirguse reostust ette ei ole näha.

3.7.4. Õhusaaste ja lõhn

Peamine mõju õhukeskkonnale ehitamise käigus on tolm ning transpordi- ning ehitusmasinate tõttu õhku paisatav väike kogus kasvuhoonegaase. Ehitustööde käigus ja transpordivahendite liikumisel võib õhku paiskuda tolmu, kuid see ei oma ümbritsevale õhukeskkonnale olulist negatiivset mõju. Tolmu teke on lühiajaline ning marginaalne.

Saasteaineid eraldub välisõhku vähesel hulgal tooraine transpordi käigus (veoautode heitgaasid), kuid summaarselt keskkonnale olulist mõju ei avaldata.

Joonis 6. Ragn-Sells AS jäätmekütuse tehases valminud jäätmekütus

Käesoleval ajal toimub soojuse tootmine Pelleti kinnistul üle 10 a vanuses 2 MW võimsusega biokütuse katlamajas. Uue jaama valmimisel jääb see ainult reservkatlaks. Koostootmisjaamas planeeritakse kasutada kütusena raie- ja puidutööstuse jäätmed, millele lisatakse (kuni 100% kogukütusest) kuni 100 tonni/ööpäevas prügipõhist kütust, muuhulgas näiteks põlevjäätmeid (prügikütus, joonis 6), puidust ehitus-lammutusjäätmeid, puitpakendid. Jäätmekütuse kasutamisel võib kaasneda ka lõhnahäiring, kuid täpsemad andmed eelhindangu koostamisel puuduvad.

Keskonnaministri 28.06.2013 määrusega nr 49 „Jäätme põletus- ja koospõletustehastest väljuvates gaasides sisalduvate saasteainete heite piirväärtused ning välisõhku väljutatava heite piirväärtustele vastavuse hindamise kriteeriumid“ on kehtestatud koospõletustehastest väljuvates gaasides sisalduvate saasteainete heite piirväärtused ning nendele piirväärtustele vastavuse hindamise kriteeriumid.

Jäätmete põletamine eeldab võrdlemisi üksikasjalist teavet jäätmete koostisest ja omadustest. Kasutades jäätmeid kütusena on vaja teada jäätmete kütteväärtust, niiskuse ja tuhasisaldust, tuha iseloomu, kahjulike ainete (kloor, väävel jne) sisaldust. Kuna jäätmed on erinevate materjalide segud, siis on tema omadused määratud üksikute komponentide omadustega ja komponentide suhteliste kogustega.

Täpsemad andmed millised on koostootmisjaama käitamisel välisõhku emiteeritavad saasteained ja nende eeldatavad kogused eelhindangu koostamisel puuduvad.

3.7.5. Jäätmete

Ehitusega kaasnevad jäätmed viiakse taaskasutusse. Oluline mõju puudub. Jäätmete kogumise, veo, hoidmise, taaskasutamise ja kõrvaldamise korraldus, nende tegevustega seotud tehnilised nõuded ning jäätmetest tervisele ja keskkonnale põhjustatud ohu vältimise või vähendamise meetmed on sätestatud valla jäätmehoolduseeskirjaga. Konkreetsed tegevused on välja toodud jäätmehoolduseeskirjas.

Tehase käitamisel tekib paratamatult ka jäätmeid, mida nimetatakse jääkideks, et eristada neid esialgsetest jäätmetest. Jääkide kogust ja ohtlikkust tuleb vähendada nii palju kui võimalik. Võimaluse korral tuleb võtta jäägid ringlusse. Jäätmete põletamisel jääkideks on koldetuhk, räbu, lendtuhk, suitsugaaside töötlemise kuiv saadus, reovee töötlemise sete, kasutatud aktiivsüsi jmt. Tekkivad jäägid tuleb nõuetekohaselt käidelda.

3.7.6. Avariolukordade esinemise võimalikkus

Detailplaneeringu elluviimise järgselt täiendavate avariolukordade tekkimist ette ei ole näha. Detailplaneeringu elluviimise järgselt on võimalik, et esineb avariolukordasid, mille tulemusena reostub või saastub pinnas, pinnavesi, põhjavesi, õhk. Võimalikud avariolukorrad ja nende vältimise meetmed või nende korral käitumise lahendused on vajalik planeerimismenetluses läbi kaaluda.

4. Eelhinnangu kokkuvõte

Eelhindamise tulemusena selgus:

- eelhinnangu koostamisel ei saa välistada, et kavandatava tegevusega võib kaasneda oluline mõju pinna- ja põhjaveele ning negatiivne mõju õhukvaliteedile;
- tegemist on Tartu valla kehtiva üldplaneeringu kohase detailplaneeringuga;
- Veski kinnistu kuulub Kuusisoo maaparandussüsteemi ja kavandatud tegevused tuleb kooskõlastada Põllumajandusametiga;
- kavandatava tegevusega ei seata ohtu oluliste elupaikade säilimist, sest planeeritaval kinnistul ega selle lähiümbruses ei paikne kaitstavaid elupaigatüüpe, vääriselupaiku ega muid väärtuslikke looduslikke kooslusi;
- kavandatava tegevusega ei kaasne olulisi negatiivseid mõjusid, sh kumulatiivseid, kaitstavatele loodusobjektidele.
- kavandatava tegevusega ei mõjutata Natura 2000 alasid, kultuuripärandi ega pärandkultuuri objekte, kuna neid kavandatava tegevuse lähipiirkonnas ei esine;
- kinnistu ega selle lähipiirkonnas ei paikne roheline võrgustiku alasid;
- teenuste kättesaadavus on antud piirkonnas tagatud;
- kavandatava tegevusega ei kaasne liiklussageduse suurenemist;
- planeeringuga võivad suureneda tööstusmüratasemed;
- kavandatud tegevuseks on vajalik kompleksluba;
- kavandatava tegevuse iseloom ei soodusta õnnetuste ja/või avariolukordade teket. Võimalikud avariolukorrad ja nende vältimise meetmed või nende korral käitumise lahendused on vajalik planeerimismenetluses läbi kaaluda.

Kavandatud tegevus võib avaldada mõju pinna- ja põhjaveele ja õhukvaliteedile kuna ei ole teada, millist tehnoloogiat planeeritakse kasutada ning milline on kavandatava tegevuse mõju suurus ja ruumiline ulatus. Keskonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine on vajalik.

5. Kasutatud kirjandus

- Riigikogu seadus RT I 2005, 15, 87 „Keskonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus“, eRT:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/110112016005>
- Eesti põhjavee kaitstuse kaart. Eesti Geoloogiakeskus, 2001
- Tartu vallavalitsus „Sauga valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2013-2024“ 2013
- Maa-ameti kaardirakendus, <http://xgis.maaamet.ee>
- EELIS andmebaas
- Tartu valla üldplaneering. Tartu Vallavolikogu 16.12.2008 otsus nr 16
- Tartu maakonnaplaneering. Tartu maavanem 23.04.1999 korraldusega nr 1537
- Maanteeameti liiklussageduse statistika,
<https://www.mnt.ee/et/ametist/statistika/liiklussageduse-statistika>, 2016
- Esialgne Eesti radooni riski kaart,
<http://www.envir.ee/sites/default/files/radoonikaart.pdf>